

Kære alle, kære Bevaringsforeningen for Varde Bevaringsforening, tillykke med de 50 år.

At et lokalt initiativ som jeres kan fejre et halvt århundrede, er i sig selv et bevis på, hvor vigtigt det er, at mennesker engagerer sig i de steder, vi bor, lever og holder af. I 1970'erne – hvor mange bevaringsforeninger blev stiftet – var der et stærkt behov for at værne om vores bygnings- og landskabskultur. Modernisering og nedrivninger truede mange gamle huse og bymiljøer. At Bevaringsforeningen for Varde Kommune blev stiftet dengang og stadig står stærkt i dag, vidner om en stor lokal vilje til at passe på byens sjæl.

Hvad er By og Land Danmark?

Jeg repræsenterer **By og Land Danmark – Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur**. Vi er en paraplyorganisation for mere end 70 lokale foreninger rundt i landet – herunder Bevaringsforeningen for Varde Kommune.

Vores formål er enkelt, men vigtigt:

- At **styrke interessen** for bygnings- og landskabskultur i Danmark.
- At **støtte de lokale foreninger** i deres arbejde.
- At **påvirke politikere og myndigheder**, så kulturarven bliver tænkt ind i planlægning, byudvikling og lovgivning.

Vi arbejder både **nationalt** og **lokalt**. Nationalt er vi en stemme i den kulturpolitiske debat – vi udtaler os om lovforslag, mødes med ministerier og rådgiver fonde og kommuner. Lokalt bakker vi vores medlemsforeninger op med viden, kurser, netværk og rådgivning.

Hvad laver vi konkret?

Jeg vil nævne nogle eksempler på vores arbejde:

1. Rådgivning og netværk

- Vi samler og deler viden om bygnings- og landskabskultur, så lokale foreninger ikke skal opfinde alting selv.
- Vi arrangerer kurser og seminarer om fx lokalplaner, fredninger, bæredygtig renovering eller samarbejde med kommunen.

2. Faglige udvalg

- By og Land Danmark har fire faglige udvalg, der består af frivillige, der rådgiver vores medlemmer inden for hver deres fagområde. Tre af udvalgene arbejder desuden med fredning og fremsender fredningsforslag til Det Særlige Bygningssyn. De fire udvalg er:
 1. Frednings- og bevaringsudvalget
 2. Udvalget for nyere tids arkitektur
 3. Plan- og Klimaudvalget
 4. Have- og Landskabsudvalget

3. Politisk arbejde

- Vi er høringspart i sager om lovgivning, der berører kulturarv og planlægning.
- Vi er i dialog med både Slots- og Kulturstyrelsen og Folketingets politikere for at sikre, at kulturarven ikke bliver glemt, når der tales om klima, byudvikling og økonomi.

4. Projekter og samarbejde

- Vi arbejder sammen med fonde og organisationer om at skabe bedre vilkår for bevaring.

5. Synlighed og formidling

- Vi udgiver tidsskriftet *By og Land*, hvor vi deler erfaringer, cases og inspiration.
- Vi uddeler også en årlig **Bygningskulturpris** til en person, der har gjort noget særligt for bygningskulturen.

Hvorfor er det vigtigt i dag?

Man kunne tro, at kulturarven var mere truet i 1970'erne end nu. Dengang blev der revet mange huse ned. Men i dag er udfordringerne mindst lige så store – bare på en anden måde.

- **Klima og energi:** Vi vil alle gerne spare energi – men hvordan gør vi det, uden at ødelægge de kvaliteter, som de gamle huse rummer? Det er et felt, hvor bevaringsforeningerne og vi som landsforening kan bidrage med viden.
- **Byudvikling:** Mange steder presses historiske bymidter af detailhandel, kædebutikker eller tomme lokaler. At skabe liv i bymidterne kræver respekt for det eksisterende miljø – og netop dér har bevaringsforeningerne en vigtig stemme.
- **Landsbyernes fremtid:** Mange små huse på landet risikerer at forfalde eller blive revet ned. Men ofte rummer de kvaliteter, som kan være fundamentet for nye fællesskaber og boformer.

By og Land – og Varde

Når vi som landsforening kigger rundt i landet, er det altid inspirerende at se, hvordan de lokale foreninger arbejder. Bevaringsforeningen for Varde Kommune har gennem 50 år sat sit præg – både på bevaringen af historiske bygninger og på byens selvforståelse.

For os i By og Land Danmark er det helt afgørende, at der findes lokale ildsjæle. Uden jer havde vi ingen landsforening. Vores styrke ligger netop i, at vi kan samle erfaringerne fra hele landet – fra Varde til Helsingør, fra Marstal til Viborg – og bruge dem til at løfte kulturarven på et nationalt plan.

Afslutning

Så når jeg i dag siger **tillykke til Bevaringsforeningen for Varde Kommune**, er det med taknemmelighed. Tak for jeres indsats gennem 50 år. Tak fordi I har passet på Vardes bygningskultur – og dermed på en vigtig del af Danmarks historie.

Og lad os sammen sikre, at de næste 50 år bliver lige så rige – for vores børn og børnebørn fortjener også at vokse op i byer og landskaber, hvor historien stadig er synlig.

Tillykke med jubilæet – og tak for ordet.